

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Enfermaría Xerontolóxica		Código	750G01020
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán/Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Garcia Martinez, Carmen Maria	Correo electrónico	maria.garciam@udc.es	
Profesorado	Garcia Martinez, Carmen Maria	Correo electrónico	maria.garciam@udc.es	
Web	campusvirtual.udc.gal/			
Descripción xeral	A Materia de Enfermaría Xerontolóxica ten como meta que o estudiante adquira coñecementos, habilidades e actitudes sobre a problemática bio-psico-social dos maiores, o que o capacitará para dar cuidados integrais de fomento da saúde, prevención da enfermidade, recuperación e rehabilitación física e social, así como o coñecemento das causas e das consecuencias do envellecemento individual e poboacional.			

Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos Non haberá modificacións nos contidos 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen Mantéñense todas as metodoloxías docentes que figuran na guía docente. *Metodoloxías docentes que se modifican - Non se modifica ningunha metodoloxía docente que figura na guía docente. A modalidade docente será presencial. No caso dun estudiante confinado por contacto estreito ou COVID-19 positivo, podrá conectarse a lección maxistral síncrona, a través da plataforma Teams. No caso de grupos de estudiantes confinados, se conectarán a lección maxistral síncrona a través da plataforma Teams, e se facilitará o desenvolvemento das restantes metodoloxías empregadas a través da plataforma Moodle. 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado: MOODLE para resolución de dúbidas a través do correo ou do Foro de Dúbihadas, Frecuencia: según demanda TEAMS para titorías virtuales, mantendo os mesmos horarios que estaban marcados para as titorías presenciais, ou en caso de ser necesario, adaptando os horarios para facilitar as reunións. Máximo 1 h semanal por alumno que o solicite. * Modificacións na avaliación: Non se modifica a avaliación que figura na guía docente. No caso de coincidir na data de avaliación oficial da materia, algún estudiante confinado ou afectado polo COVID 19, entregarase certificado correspondente da autoridade competente que acredite a situación de saúde do estudiante, e de se lo caso, establecerase de acuerdo co estudiante unha nova data de avaliación. * Observacións na avaliación: ? As probas superadas na primeira oportunidade (febreiro) se conservaran para a segunda oportunidade (xullo). ? Os estudiantes con matrícula a tempo parcial, acolleranse á modalidade de exame de proba mixta que constará de preguntas cortas e estudos de casos, e supondrá o 100% da nota. ? Sistema de calificacións: O sistema de calificacións expresarase mediante cualificación numérica de acuerdo co establecido no art. 5 do Real Decreto 1125/2003 de 5 de setembro (BOE 18 de setembro), polo que establecese o sistema europeo de créditos e o sistema de cualificacións nas titulacións universitarias de carácter oficial e validez en todo o territorio nacional. 0-4,9 = Suspensión 5-6,9 = Aprobado 7-8,9 = Notable 9-10 = Sobresaliente 9-10= Matrícula de Honra (Graciable). ? Non Presentado: no acta de calificaciones figurará como non presentado (N.P.) aquel estudiante que non se presente a proba escrita final. ? Matrícula de honra: otorgarase automáticamente aos alumnos que alcancen a maior calificación, siempre que esta sea igual o superior a 9,0. no caso que exista maior número de alumnos que matrículas de honra asignadas a materia, adxudicaranse aos alumnos con mellor nota media nos estudos de caso, de coincidir as notas, dos estudos de casos, adxudicaranse aos alumnos con mellor nota na proba mixta. 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía Facilitarase o acceso á bibliografía e artigos relacionados cos temas a tratar, estarán na plataforma Moodle.

Código	Competencias do título
	Competencias do título
A49	Comprender os cambios asociados ao proceso de envellecer e a súa repercusión na saúde.
A50	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecer.
A51	Coñecer os problemas de saúde más frecuentes nas persoas maiores.

A52	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa ancía.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B9	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.
B13	Toma de decisións.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C10	CB2 Que os estudiantes saibam aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que soLEN demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C11	CB3 Que os estudiantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C12	CB4 Que os estudiantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Describir e utilizar conceptos relevantes sobre os procesos de envellecemento individual e colectivo tendo en conta a sua evolución e variabilidade dende unha perspectiva histórica, antropolóxica e social.	A49	B1 B2 B8	C4 C12
Elixir e aplicar adecuadamente instrumentos de valoración e escalas específicas para as persoas maiores eo seu cuidador/a, demostrando capacidade e habilidade para realizar a valoración integral dos maiores utilizando referentes teóricos e evidencias científicas	A49 A50 A51 A52	B2 B3 B8 B9 B13	C4 C11
Analizar e discutir as diferenzas entre os cambios normais asociadas ao envellecemento de aqueles que son consecuencia dos procesos patolóxicos, relacionando estes cambios ca satisfacción das necesidades básicas.	A49 A50 A51 A52	B1 B2 B3 B8 B9 B13	C4 C10
Identificar os procesos de alteración da saúde mais prevalentes nas persoas maiores no medio comunitario e hospitalario, planificando e prestando coidados de enfermaría a través dun modelo enfermeiro e un proceso de intervención baseado na linguaxe estandarizada (NANDA, NIC, NOC)	A49 A50 A51 A52	B1 B2 B3 B8 B9 B13	C4 C11
Describir e analizar os distintos niveis e servizos asistenciais sanitarios e sociais identificando os recursos sociais existentes na comunidade e describindo como han de usarse tendo en conta ás necesidades das persoas maiores	A49 A52	B1 B2 B3 B9 B13	C4 C10 C11 C12

Promover estilos de vida saudable e auto-coidado, apoiando o mantemento de comportamentos preventivos e terapéuticos que promovan a independencia, na satisfacción das necesidades básicas humanas e melloren a calidade de vida na vellez, describindo o medio ambiente axeitado para o benestar e protección dos maiores	A49 A50 A51 A52 B1 B2 B3 B8 B9 B13	C4 C10 C12

Contidos	
Temas	Subtemas
Unidade Didactical: Conceptos e Xeneralidades relacionados coa vellez	Tema 1. Conceptos Xerais Tema 2. Proceso de Envellecemento e Teorías Tema 3. Demografía da ancianidade
Unidade Didactica II: Aspectos sociais, antropolóxicos e económicos do envellecemento	Tema 4. Socioloxía da ancianidade Tema 5. Aspectos Económicos da vellez Tema 6. Entorno arquitectónico na calidade de vida das persoas maiores
Unidade Didactica III: A persoa maior san. Necesidades Básicas humanas asociadas ao proceso do envellecemento.	Tema 7. Concepto de anciano san e anciano fráxil Tema 8. Valoración de enfermería a persoa maior Tema 9. Necesidade de osixenación Tema 10. Necesidade de alimentación Tema 11. Necesidade de eliminación Tema 12. Necesidade de movemento Tema 13. Necesidade de descanso e soño Tema 14. Necesidade de manter a temperatura corporal Tema 15. Necesidade de Comunicarse e de expresión sexual.
Unidade Didactica IV: A persoa maior enferma. Características das enfermidades no ancián. Procesos patolóxicos mais frecuentes	Tema 16. Características das enfermidades do ancián Tema 17. Terapéutica no ancián Tema 18. ACV Tema 19. Parkinsón Tema 20. As Demencias
Unidade didactica V: A atención sociosanitaria en España	Tema 21: Recursos formais e informais no coidado da persoa anciá con problemas de saúde y/o dependencia

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A49 A50 A51 A52 A50 A51 A52 B1 C4	26	26	52
Estudo de casos	A50 A51 A52 A49 B2 B3 B8 B13 B1 B9 C11 C12 C10	14	21	35
Traballos tutelados	A50 A51 A52 A49 B1 B3 B8 B13 C4 C10 C11 C12	1	10	11
Proba mixta	A49 A50 A51 A52 B8 B9 B13 B2 B3 B8 C10	2	28	30
Análise de fontes documentais	A49 A50 A51 A52 B1 B3 B8 B9 C4	2	5	7

Aprendizaxe servizo	A49 A50 A51 A52 A49 B1 B2 B13 C4 C10 C11 C12	1	10	11
Actividades iniciais	C4	2	0	2
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías		Descripción
Sesión maxistral		Exposición oral on line, complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunas preguntas dirixidas aos estudiantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóse reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.
Estudo de casos		Metodoloxía onde o suxeito se confronta ante a descripción dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de persoas, a través dun proceso de discusión. O alumno sitúase ante un problema concreto (caso), que lle describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razonada a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo.
Traballo tutelados		Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudiantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudiantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudiantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-tutor.
Proba mixta		Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas. En tanto a preguntas de ensaio, recolle preguntas abertas de desenvolvemento. Ademais, en tanto preguntas obxectivas, pode combinar preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de respuesta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación.
Análise de fontes documentais		Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades específicamente deseñadas para a análise dos mismos. Pódese empregar como introducción xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico.
Aprendizaxe servizo		O aprendizaxe servizo é unha proposta educativa, que mixtura procesos de aprendizaxe e de servizo a comunidade, nun único proxecto ben articulado, no que os participantes aprenden a vez que traballan nas necesidades reais do contorno, coa finalidade de melloralo; Begoña Martínez, Isabel Martínez, Israel Alonso y Monika Gezuraga TENDENCIAS PEDAGÓGICAS Nº 21 2013 102
Actividades iniciais		Actividades que se levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativas, que partan dos saberes previos do alumnado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descripción

Proba mixta	A atención personalizada relacionada cos estudos de casos ten como finalidade orientar aos estudiantes na realización dun análisis pormenorizado da situación clínica dunha persona maior, que lle permita desenvolver un razonamento clínico e un pensamento crítico centrado en obxectivos, utilizando as taxonómicas NANDA, NIC e NOC. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben a través do correo electrónico ou da plataforma Teams.
Traballos tutelados	A atención personalizada relacionada cos traballos ten como finalidade orientar os estudiantes na realización dos traballos. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben a través do correo electrónico ou da plataforma Teams.
Estudo de casos	A atención personalizada relacionada coa proba mixta e a sesión maxistral ten como finalidade atender as consultas do alumnado relacionadas co estudio e/ou temas vinculados coa materia. Farase de forma individualizada, ben a través do correo electrónico ou da plataforma Teams.
Sesión maxistral	A atención personalizada relacionada co Aprendizaxe servizo ten como finalidade orientar os estudiantes na realización do Servicio. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben a través do correo electrónico ou da plataforma Teams.
Aprendizaxe servizo	

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descripción	Cualificación
Proba mixta	A49 A50 A51 A52 B8 B9 B13 B2 B3 B8 C10	Proba escrita con pregunta curta, tipo test e a resolución de casos prácticos para avaliar, fundamentalmente, a aprendizaxe das competencias. Sendo condición indispensable para superar a materia haber superado o examen con nota igual o superior a un 5 sobre 10. Esta proba suporá o 60% da cualificación final.	60
Traballos tutelados	A50 A51 A52 A49 B1 B3 B8 B13 C4 C10 C11 C12	A realización dos traballos tutelados será obligatoria. Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. Suporá o 20% da cualificación final. Para a avaliação dos traballos seguiranse criterios de calidad sobre: presentación, estrutura, contidos, bibliografía e exposición oral, de se realizar. Entregarase unha rúbrica ao estudiantado cos criterios de avaliação do traballo tutelado.	20
Estudo de casos	A50 A51 A52 A49 B2 B3 B8 B13 B1 B9 C11 C12 C10	A asistencia e participación activa na aula a través dos grupos de trabalho, onde se avaliará a adquisición de competencias, suporá o 20% da cualificación final. A avaliação farase tendo en conta, fundamentalmente, os seguintes criterios: valoración por necesidades básicas, Razonamiento diagnóstico e planificación de resultados e intervencións de enfermaría. Entregarase unha rúbrica ao estudiantado cos criterios de avaliação. A asistencia a os grupos de trabalho será obligatoria.	20

Observacións avaliação

Os criterios de avaliación da segunda oportunidade (xullo) serán os mesmos cos da primeira oportunidade (febreiro). As probas superadas na primeira oportunidade (febreiro) conservaranse só para a segunda oportunidade (xullo). Os estudiantes con matrícula a tempo parcial e os que soliciten adianto de oportunidade, acolleranse á modalidade de exame de proba mixta que constará de preguntas curtas e estudos de casos, e suporá o 100% da nota. Os estudiantes que opten a matrícula de honra deberán ter unha cualificación superior a 9 na proba mixta e ter superadas o resto de metodoloxías coa nota máxima. Matrícula de honra: será outorgada automáticamente aos estudiantes que alcancen maior cualificación, sempre que sexa igual ou superior a 9,0. No caso de que exista maior número de estudiantes que matrículas de honra asignadas á materia, adxudicaranse ós estudiantes con mellor nota media nos estudos de casos e traballos tutelados, no caso de coincidir as cualificacións dos estudos de casos e traballos tutelados adxudicaranse ós estudiantes con mellor nota da proba mixta. Os estudiantes que non presenten os estudos de casos e/ou traballo tutelado, obterán un no presentado, aínda que realicen a proba mixta. Non presentado: no acta de cualificacións figurará como non presentado (NP) aquel estudiante que non se presente a proba mixta final. A expulsión dunha proba de avaliación implicará a cualificación de suspenso (nota numérica de 0) na convocatoria da materia. A entrega dos traballos tutelados, farase a través da plataforma Moodle na tarefa asignada. Na realización dos traballos tutelados, o plaxio e a utilización de material non orixinal, incluído aquel obtido a través de Internet, sen indicación expresa da sua procedencia e, se é o caso, o permiso do seu autor/a, poderá ser considerada causa de cualificación de suspenso na actividade.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Nursing. Edición española () .- Enfermería Clínica () .- Gerokomos () .- American Journal of Nursing () .- Revista Española de Geriatría y Gerontología () .- Abizanda Soler P, Cano Gutiérrez C et al (2020). Medicina Geriátrica, una aproximación basada en problemas.2ª ed.. Madrid: Elsevier;- Abizanda Soler P, Rodríguez Mañas L. (2020). Tratado de Medicina Geriátrica. Fundamento de la atención sanitaria a los mayores.2ª ed.. Barcelona: Elsevier.- Agüera Ortiz L, Martín Carrasco M, Sánchez Pérez M. (2021). Psiquiatría Geriátrica. 3ª ed.. Barcelona: Elsevier.- Bermejo C, Rodriguez J (2017). Manual terapéutico en Geriatría. 2ª ed. Madrid: Editorial Médica Panamericana- Butcher HK, Bulechek GM, Dochterman JM, Wagner C H: (2019). Clasificación de intervenciones de enfermería (NIC). Barcelona : Elsevier, [2019] Edición 7ª ed- Charlotte Eliopoulos (2019). Enfermería Geriátrica y Gerontológica. 9ª ed.. Barcelona: Wolters Kluwer- Cifu D X, Lew H L, Oh-Park M (2019). Rehabilitación Geriátrica. Barcelona: Elsevier- D'Hyver, Gutierrez Robledo LM. (2014). Geriatría. 3ª edición. Mexico:Editorial El Manual Moderno- García Hernández M, Medina Aragón F J, Gallo Estrada J. (2011). Atención enfermera en los grandes síndromes geriátricos. Madrid: Fuden- García Hernández M, Martínez Sellares R. (2012). Enfermería y envejecimiento. Barcelona: Elsevier Masson- García Meilán JJ, Criado Gutierrez JM. (2017). Enfermedad de Alzheimer y otras demencias neurodegenerativas. Barcelona: Elsevier- Gómez Batiste- Alentorn X, Amblás Novellas j, Lasmaria MArtínez C, Calsina-Berna A. (2017). Manual de atención integral de personas con enfermedades crónicas avanzadas: aspectos clínicos.. Barcelona: Elsevier- Guillén Llera F, Pérez del Molino Martín J, Petidier Torregrosa R. (2008). Síndromes y cuidados en el paciente geriátrico. 2ª ed. Barcelona: Elsevier Masson;- Luis Rodrigo MT (2013). los diagnósticos Enfermeros. Revisión crítica y guía práctica. 9ª ed.. Barcelona: Masson- Millán Calenti (2011). Gerontología y Geriatría. Valoración e intervención. Madrid:Médica Panamericana- MOORHEAD S, JOHNSON M, MAAS ML, SWANSON E (2018). Clasificación de resultados de enfermería (NOC) : medición de resultados en salud. Barcelona: Elsevier- Heather Herdman T; Kamitsuru S. (2019). Diagnósticos Enfermeros: Definiciones y Clasificación 2018-2020. Barcelona: Elsevier España S. L- Suñer Soler R. (2014). Tratado de Enfermería Neurológica. La persona, la enfermedad y los cuidados. 3ª ed.. Barcelona: Elsevier.- Willians PA (2020). Enfermería Geriátrica. 7ª ed.. Barcelona: Elsevier M Enlaces de interés: https://www.nice.org.uk/guidance/ng97https://www.nice.org.uk/guidance/ng71/resources/parkinsons-disease-in-adults-pdf-1837629189061https://www.nice.org.uk/guidance/ng97/resources/dementia-assessment-management-and-support-for-people-living-with-dementia-and-their-carers-pdf-1837760199109 Fisterra; http://www.fisterra.com/. https://www.fisterra.com/guias-clinicas/paciente-confuso/ https://www.fisterra.com/guias-clinicas/enfermedad-parkinson/ https://www.fisterra.com/guias-clinicas/demencia-tipo-alzheimer/www.guiasalud.es/:o https://portal.guiasalud.es/wp-content/uploads/2018/12/GPC_561_Erfermedad_Parkinson.pdfhttps://portal.guiasalud.es/wp-content/uploads/2018/12/GPC_484_Alzheimer_AIAQS_compl.pdf
Bibliografía complementaria	

Recomendaciones

Materias que se recomienda tener cursado previamente

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías